

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра годівлі тварин та технології кормів ім. П. Д. Пшеничного

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет тваринництва та водних біоресурсів
«19» червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«ЖИВЛЕННЯ ТВАРИН-КОМПАНЬЙОНІВ»

Галузь знань:	<u>20 «Аграрні науки і продовольство»</u>
Спеціальність:	<u>204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»</u>
Освітня програма:	<u>Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва</u>
Факультет:	<u>Тваринництва та водних біоресурсів</u>
Розробники:	Ільчук І.І. – доцент кафедри годівлі тварин та технології кормів ім. П. Д. Пшеничного, к.с.г.н.

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни.

Тварини-компаньйони, або домашні тварини, яких людина утримує для спілкування та отримання позитивних емоцій. Це, найчастіше, собаки, кішки, птахи, домашні кролики та риби. Такі тварини, певною мірою, протиставляються сільськогосподарським тваринам, яких розводять з метою отримання тваринницької продукції, тому дисципліна вивчає принципи живлення усіх можливих груп тварин (ссавці, птахи, риби, рептилії, амфібії тощо). Живлення тварин-компаньйонів нині є актуальним для забезпечення їх здоров'я та довголіття. Нині, у нашій країні є дефіцит знань з живлення домашніх та екзотичних тварин та потреба ринку праці: індустрія кормів, нутриціоністи клінік ветеринарної медицини, притулків для тварин, зоологічних парків тощо. Дисципліна вивчає наукові основи живлення тварин-компаньйонів, специфічні корми та оцінку їх якості, годівлю тварин-компаньйонів різних груп.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»	
Освітня програма	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	2	2
Семестр	3	3
Лекційні заняття	20 год.	20 год.
Практичні, семінарські заняття	-	-
Лабораторні заняття	20 год.	20 год.
Самостійна робота	110 год.	110 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4,0 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти системи знань і навичок із забезпечення повноцінного живлення тварин-компаньйонів. Вивчення методів оцінки поживності і якості специфічних кормів, біологічних особливостей живлення, а також принципів годівлі тварин-компаньйонів різних груп.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері технології виробництва і переробки продукції тваринництва.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації, отриманої з різних джерел.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 10. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Оцінювати та забезпечувати якість та безпечність технологій виробництва продукції тваринництва, кормів та кормових засобів, рівнів живлення тварин та продукції тваринного походження.

ПРН 3. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій та продуктів в сфері тваринництва та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

ПРН 5. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

ПРН 10. Нести відповідальність за розвиток професійних знань і практик, оцінювання стратегічного розвитку команди, формування ефективної кадрової політики

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усьо го	у тому числі					усь ого	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
Модуль 1. <i>Біологічні особливості живлення тварин-компаньйонів різних груп</i>														
Тема 1. Вступна лекція. Біологічні особливості живлення собак так котів	1	15	2		2		11							
Тема 2. Біологічні особливості живлення птахів та риб	2	15	2		2		11							
Тема 3. Особливості оцінки поживності кормів для тварин-	3	15	2		2		11							

компаньйонів різних груп												
Тема 4. Корми для різних груп тварин-компаньйонів, оцінка якості, зберігання, підготовка	4	15	2		2		11					
Разом за модулем 2	60		8		8		44					
Модуль 2. <i>Годівля тварин-компаньйонів різних груп</i>												
Тема 5. Годівля собак	5	15	2		2		11					
Тема 6. Годівля котів	6	15	2		2		11					
Тема 7. Годівля птахів	7	15	2		2		11					
Тема 8. Годівля риб	8	15	2		2		11					
Тема 9. Годівля тварин зоологічних парків.	9	15	2		2		11					
Тема 10. Аліментарні захворювання: причини та профілактика.	10	15	2		2		11					
Разом за модулем 1	90		12		12		66					
Усього годин	150		20		20		110					

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вступна лекція. Біологічні особливості живлення собак та котів	2
2.	Біологічні особливості живлення птахів та риб	2
3.	Особливості оцінки поживності кормів для тварин-компаньйонів різних груп	2
4.	Корми для різних груп тварин-компаньйонів, оцінка якості, зберігання, підготовка до використання	2
5.	Годівля собак	2
6.	Годівля котів	2
7.	Годівля птахів	2
8.	Годівля риб	2
9.	Годівля тварин зоологічних парків	2
10.	Аліментарні захворювання: причини та профілактика	2
Всього		20

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Біологічні особливості живлення собак і котів	2
2.	Біологічні особливості живлення птахів і риб	2
3.	Оцінка поживності кормів для тварин-компаньйонів різних груп	2
4.	Оцінка якості кормів	2
5.	Годівля собак	2
6.	Годівля котів	2
7.	Годівля птахів	2
8.	Годівля риб	2
9.	Годівля тварин зоологічних парків	2
10.	Дієтична, лікувальна, щадна, відновлювальна, симптоматична годівля	2
Всього		20

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Жирнокислотне живлення собак і котів	11
2.	Жирнокислотне живлення птахів і риб	11
3.	«Ідеальний протеїн» в живленні тварин різних груп	11
4.	Високобілкові рослинні концентрати та їх використання в комбікормах	11
5.	Особливості годівлі геріатричних тварин	11
6.	Особливості годівлі кастрованих тварин	11
7.	Особливості нутриціології папуг	11
8.	Особливості нутриціології димерсальних акваріумних риб	11
9.	Годівля копитних тварин зоологічних парків	11
10.	Нутриціологічні підходи до лікування ожиріння тварин	11
Всього		110

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист лабораторних робіт;
- захист рефератів;
- захист розрахункових робіт;
- екзамен.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Біологічні особливості живлення тварин-компаньйонів різних груп		
Тема 1. Вступна лекція. Біологічні особливості живлення собак та котів		
Лекція 1.	Знати морфологічні, фізіологічні та біохімічні особливості живлення собак та котів.	1
Лабораторна робота 1.	Знати особливості потреб собак та котів у енергії поживних і біологічно активних речовинах. Вміти визначати потребу собак	9

	та котів в енергії поживних і біологічно активних речовинах залежно від породи, віку, фізіологічного стану та ін.	
Самостійна робота 1.	Знати особливості жирнокислотного живлення собак та котів	8
Тема 2. Біологічні особливості живлення птахів і риб		
Лекція 2	Знати морфологічні, фізіологічні та біохімічні особливості живлення птахів і риб.	1
Лабораторна робота 2	Знати особливості потреб птахів і риб у енергії поживних і біологічно активних речовинах. Вміти визначати потребу птахів і риб в енергії поживних і біологічно активних речовинах залежно від виду, породи, віку, фізіологічного стану, абіотичних факторів та ін.	9
Самостійна робота 2	Знати особливості жирнокислотного живлення птахів і риб	8
Тема 3. Особливості оцінки поживності кормів для тварин-компаньйонів різних груп		
Лекція 3	Знати особливості оцінки загальної енергетичної, протеїнової, жирОВОЇ, вуглеводної, мінеральної та вітамінної поживності кормів для собак, котів, птахів та риб.	1
Лабораторна робота 3	Знати особливості оцінки загальної енергетичної, протеїнової, жирОВОЇ, вуглеводної, мінеральної та вітамінної поживності кормів для собак, котів, птахів та риб. Вміти визначати енергетичну цінність кормів у валовій, перетравній, обмінній енергії. Вміти визначати ефективний амінокислотний профіль та жирнокислотну поживність кормів для тварин-компаньйонів різних видів. Знати особливості та вміти забезпечувати корми біологічно активними речовинами	8
Самостійна робота 3	Знати особливості протеїнового живлення тварин-компаньйонів різних видів, особливості забезпечення «Ідеального протеїну» в кормах тварин різних груп	8
Тема 4. Корми для різних груп тварин-компаньйонів, оцінка якості, зберігання, підготовка до використання		
Лекція 4	Знати специфічні корми для тварин-компаньйонів різних видів, особливості кормів, як сировини для виготовлення комбікормів, особливості оцінки їх якості та підготовки до використання чи згодовування	1
Лабораторна робота 4	Знати специфічні корми для тварин-компаньйонів різних видів. Вміти визначати їх поживність та якість.	8
Самостійна робота 4	Знати особливості високобілкових рослинних концентратів-залишків олійно-екстракційного виробництва та можливості їх використання в комбікормах	8
Всього відвідування лекцій за 1 модуль		4
Всього навчальна робота за 1 модуль		66
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100

Модуль 2. Годівля тварин-компаньйонів різних груп		
Тема 5. Годівля собак		
Лекція 5	Знати особливості годівлі собак: корми, раціони, рецепти комбікормів, режим і техніку годівлі.	1
Лабораторна робота 5	Знати особливості годівлі собак. Вміти складати раціони та рецепти комбікормів для собак.	6
Самостійна робота 5	Знати особливості потреб та годівлі геріатричних собак	5
Тема 6. Годівля котів		
Лекція 6	Знати особливості годівлі котів: корми, раціони, рецепти комбікормів, режим і техніку годівлі.	1
Лабораторна робота 6	Знати особливості годівлі котів. Вміти складати раціони та рецепти комбікормів для котів.	6
Самостійна робота 6	Знати особливості потреб та годівлі кастрованих тварин	5
Тема 7. Годівля птахів		
Лекція 7	Знати особливості годівлі птахів: корми, раціони, рецепти комбікормів, режим і техніку годівлі.	1
Лабораторна робота 7	Знати особливості годівлі птахів. Вміти складати раціони та рецепти комбікормів для птахів.	6
Самостійна робота 7	Знати особливості нутриціології папуг	5
Тема 8. Годівля риб		
Лекція 8	Знати особливості годівлі риб: корми, раціони, рецепти комбікормів, режим і техніку годівлі.	1
Лабораторна робота 8	Знати особливості годівлі риб. Вміти складати раціони та рецепти комбікормів для риб.	6
Самостійна робота 8	Знати особливості нутриціології димерсальних акваріумних риб	5
Тема 9. Годівля тварин зоологічних парків		
Лекція 9	Знати особливості годівлі основних груп тварин зоологічних парків: корми, раціони, рецепти комбікормів, режим і техніку годівлі.	1
Лабораторна робота 9	Знати особливості годівлі основних груп тварин зоологічних парків. Вміти складати раціони та рецепти комбікормів для основних груп тварин зоологічних парків.	6
Самостійна робота 9	Знати особливості годівлі копитних тварин зоологічних парків	5
Тема 10. Аліментарні захворювання: причини та профілактика		
Лекція 10	Знати причини, особливості розвитку та симптоми аліментарних захворювань. Профілактика та лікування аліментарних захворювань у тварин-компаньйонів різних груп.	1
Лабораторна робота 10	Знати Знати причини, особливості розвитку та симптоми аліментарних захворювань. Вміти складати раціони та рецепти комбікормів для тварин-компаньйонів різних груп за аліментарних захворювань.	6
Самостійна робота 10	Знати нутриціологічні підходи до лікування ожиріння тварин.	5
Всього відвідування лекцій за 2 модуль		6

Всього навчальна робота за 2 модуль		66
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни «Нутриціологія» (на навчальному порталі НУБіП України eLearn;
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручник, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти;

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин: навчальний посібник / І.І.Ібатуллін, Ю.Ф.Мельник, В.В.Отченашко та ін. – Житомир: ПП «Рута», 2015. – 432 с.
2. Marshall H. Jurgens, Kristjan Bregendahl. Animal Feeding and Nutrition. Iowa State University, 2007. 686 p.